

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu

CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: **SUBJEKTIVNÍ A OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY NEMOCI
SLEDOVÁNÍ HMOTNOSTI A VÝŠKY - prezentace**

Autor materiálu: Bc. Irena Sklenářová

Datum vytvoření: 5. 9. 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Ošetřovatelství, 2. ročník

Sada: OS2

Číslo DUM: 01

Tematická oblast: Fyziologické funkce

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 11. 9., 17. 9. 2012

Ověřující učitel: Mgr. Čoudková, Mgr. Sedláčková, Bc. Sklenářová

Třída: ZDA 2. B

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace slouží jako podpůrná a názorná pomůcka výkladu učitele. Seznamuje žáky s příznaky nemoci a se sledováním a záznamem hmotnosti a výšky u klientů. Prezentace výstižně a názorně zachycuje výklad učitele, který si žáci zaznamenávají do pracovního listu a využívají při domácí přípravě. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení nové látky v podobě závěrečného snímku s otázkami k opakování tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

***SUBJEKTIVNÍ A
OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY
NEMOCÍ***

CÍL: ŽÁK

- zná význam základních pojmů
 - symptom, syndrom, subjektivní, objektivní, místní, celkové, specifické, nespecifické
- zařadí subjektivní a objektivní příznaky nemoci

ZÁKLADNÍ POJMY

- každý chorobný stav se nějak projevuje
- projevy chorob se označují jako:

PŘÍZNAKY = SYMPTOMY

ZÁKLADNÍ POJMY

- příznaky, které jsou vázány pouze na pocity nemocného jsou označovány jako **subjektivní**
- příznaky **objektivní** jsou na pocitech pacientů nezávislé a lékař nebo sestra je mohou zjistit při vyšetření nebo pozorování nemocného

ROZDĚLENÍ PŘÍZNAKŮ

Příznaky můžeme také rozdělit na specifické a nespecifické:

SPECIFICKÉ PŘÍZNAKY

- svědčí pro určité onemocnění - bolest na hrudi pro srdeční infarkt

NESPECIFICKÉ PŘÍZNAKY

- mohou se objevovat u různých chorob - únava, nechutenství

ROZDĚLENÍ PŘÍZNAKŮ

SYNDROM

- soubor příznaků (subjektivních i objektivních)
- společně charakterizují určitý chorobný stav

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

BOLEST

- nepříjemný subjektivní pocit, který člověk prožívá individuálně

ÚNAVA

- subjektivní pocit snížené fyzické a psychické výkonnosti

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

NECHUTENSTVÍ

- subjektivní pocit, jehož intenzita může kolísat: ztráta chuti k jídlu – vymizení hladu – odpor k jídlu

ŽÍZEŇ

- pocit, který vyvolává potřebu napití

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

HLAD

- nepříjemný pocit, který nutí jedince co nejrychleji přijmout potravu, a to bez nároku na určitý výběr potravy

NEVOLNOST

- nauzea = nepříjemný pocit, který je provázen tlakem v nadbřišku, zvýšeným sliněním a nucením na zvracení

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

PORUCHA SPÁNKU:

nespavost

- stav, který se projevuje pocitem únavy, nechutenstvím, mrzoutstvím, trpí strachem a úzkostí z nepříjemných zážitků v noci

hypersomnie

- krátkodobý opakovaný spánek během dne

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

PORUCHA SPÁNKU:

spánková inverze

- stav, kdy pacient ve dne spí a v noci je vzhůru (často dezorientovaný), často u starých lidí

narkolepsie

- záchvaty nepřekonatelného spánku

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

PALPITACE

- pocit rychlé, silné činnosti srdce - člověk nevnímá činnost svého srdce ani nepocítuje úder srdečního hrotu
- občasně si člověk může uvědomit, že mu buší srdce a přesto je zdravý (emoce, stres)

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

ZÁVRATĚ

- velmi nepříjemný pocit nemocného, že se točí on sám anebo jeho okolí
- často bývá závrat' provázena nauzeou, zvracením, pocením i kolapsovými stavy

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

SVĚDĚNÍ

- nepříjemný pocit, který nutí nemocného ke škrábání
- poté dochází ke krátkodobému pocitu uspokojení, který rychle vystřídá opět nutkání ke škrábání

SUBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

PÁLENÍ ŽÁHY = PYRÓZA

- palčivý pocit v nadbřišku vyzařující podél jícnu až do krku
- trvá krátce, ale opakuje se

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

PORUCHY VĚDOMÍ

- kvantitativní: *somnolence* – *sopor* – *kóma*

a) *somnolence*

- zvýšená spavost
- reaguje na oslovení, jemný dotyk
- je orientovaný

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

b) sopor

- hluboký spánek, postižený nereaguje na běžné podněty, ale na silnější podnět – např. stisk ruky – reaguje motoricky – zamrkání, pohyb ruky
- slovní odpověď chybí

c) kóma

- nereaguje na běžné podněty, na oslovení ani na bolestivé podněty

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

- kvalitativní: *delirium* – *amence*

a) delirium

- vyznačuje se vzrušením, neklidem a bohatými halucinacemi (otravy, alkoholismus, vysoké horečky)

b) amence

- člověk je ve stavu útlumu nebo naopak vzrušení
- poruchy chování, myšlení, vnímání

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

PORUCHY SVALOVÉ HYBNOSTI

- *paréza* – neúplná obrna
- *plegie* – úplná obrna
- **mono** – postižení jedné končetiny
- **hemi** – postižení poloviny těla
- **kvadru** – postižení všech čtyř končetin
- **para** – postižení obou dolních končetin

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

PORUCHY SVALOVÉ HYBNOSTI

- spastická (centrální), chabá (periferní)
- nápadné poruchy chůze - atypická chůze, atypické držení těla, poruchy hybnosti určitého kloubu

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

VÝRAZ TVÁŘE

- horečnatá tvář, při zvýšené činnosti štítné žlázy
- bolest

KAŠEL

- obranný reflex, který je vyvolán podrážděním sliznice dýchacích cest od hrtanu po průdušky

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

DUŠNOST

- namáhavé dýchání doprovázené úzkostí a neklidem
- vzniká, pokud neodpovídá přívod kyslíku a výdej kysličníku uhličitého

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

OBTÍŽNÉ POLYKÁNÍ = DYSFAGIE

- může být zařazeno jako subjektivní i objektivní příznak
- pocit cizího tělesa v krku
- pocit zadržávání sousta
- objektivně se pacient zakuckává
- někdy může tekutina vytékat nosem

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

ZVRACENÍ

- reflexní děj, kdy je sliznice žaludku podrážděna nevhodnou látkou

ŠKYTAVKA

- ostrý zvuk, který vzniká krátkodobým nádechem v důsledku křečovitého stahu bránice

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

VYPRAZDŇOVÁNÍ STOLICE

- zácpa, průjem, barva, příměsi

MOČENÍ

VZHLED KŮŽE

- barva, pigmentace, cyanóza, kožní útvary, krvácení, vlhkost, napětí (turgor)

OBJEKTIVNÍ PŘÍZNAKY

OTOKY

- nahromadění tekutiny v podkožní tkáni a v tělesných dutinách

POLOHA NEMOCNÉHO

- aktivní (přirozená), pasivní
- vynucené polohy - ortopnoická, Fowlerova

MĚŘENÍ A VÁŽENÍ NEMOCNÝCH

CÍL: ŽÁK

- pochopí význam sledování a hodnocení hmotnosti u nemocných
- zná pomůcky ke sledování hmotnosti a výšky a v modelové situaci demonstruje jejich sledování
- zapíše naměřené hodnoty do dokumentace nemocného

HMOTNOST

SLEDOVÁNÍ HMOTNOSTI

- zjišťujeme při příjmu a dále v pravidelných intervalech (zpravidla 1x týdně)

SLEDOVÁNÍ HMOTNOSTI

POSTUP:

CHODÍCÍ NEMOCNÝ:

- 1x týdně (ve stejný den), mezi jídly, nejlépe dopoledne
- před vážením zkontrolovat funkčnost váhy
- vážit za podobných podmínek (stejný oděv, bez županu, bez bot)

SLEDOVÁNÍ HMOTNOSTI

LEŽÍCÍ NEMOCNÝ : speciální váhy

- váhu zaznamenáme do dokumentace v kilogramech (např. 72,4 kg)

NIKDY NEKOMENTUJEME HMOTNOST PACIENTA

- pokud hmotnost pacienta v průběhu hospitalizace kolísá – vážíme častěji (denně)

VÁŽENÍ NOVOROZENCŮ A KOJENCŮ

- důležité pravidelné vážení - údaj je potřebný k hodnocení vývoje dítěte
- váží se na speciálních dětských vahách - bezpečnost dítěte
- dítě je váženo 1x denně, vždy před koupáním
- dítě vážíme nahé

VÁŽENÍ NOVOROZENCŮ A KOJENCŮ

- váhu zapisujeme v gramech (do 10 kg) a zaznamenáme do teplotní tabulky, poté v kg
- → starší děti vážíme podobně jako dospělé, důležité je udržet je v klidu

1

KOJENECKÉ VÁHY

2

KOJENECKÉ VÁHY

3

4

VÁHY PRO DOSPĚLÉ

TEPLOTNÍ TABULKY

Označení ústavu		Teplotní tabulka č. _____		
		Vložka do záznamu o zdraví a nemoci		
Záznam č.		Oddělení		
Příjmení a jméno:		Rok narození:		
Og:				
Den v měsíci	8. 9	4. 9	5. 9	
Den pohybu				
Operační den				
Převazy, výkony				
Příjem tekutin				
Výdej tekutin				
Stolice				
Dieta				
V HODINOST 30 kg				
TK	290	41°		
	280			
	270	40°		
	260			
	250	39°		
	240			
	230	38°		
	220			
	210	37°		
	200			
P	190	36°		
	180			
	170			
	160			
	150	150		
	140	140		
	130	130		
	120	120		
	110	110		
	100	100		
D	90	90		
	80	80		
	70	70		
	60	60		
	50	50		
	40	40		
	30	30		
	20	20		
	10	10		

Označení ústavu		Teplotní tabulka č. _____	
		Vložka do záznamu o zdraví a nemoci	
Záznam č.		Oddělení	
Příjmení a jméno: Michal Jana		Rok narození:	
Og:			
Den v měsíci	8. 9	11. 9	14. 9
Den pohybu	1	2	3
Operační den	-	1	2
Převazy, výkony			
Příjem tekutin			
Výdej tekutin			
Stolice			
Dieta			
V HODINOST 30 kg			
TK	290	41°	
	280		
	270	40°	
	260		
	250	39°	
	240		
	230	38°	
	220		
	210	37°	
	200		
P	190	36°	
	180		
	170		
	160		
	150	150	
	140	140	
	130	130	
	120	120	
	110	110	
	100	100	
D	90	90	
	80	80	
	70	70	
	60	60	
	50	50	
	40	40	
	30	30	
	20	20	
	10	10	

10 TEPLOTNÍ TABULKA

Teplotní lístek č.

Zatímni diagnóza

Jméno dítěte

Váha při narození

při přijetí

rodné číslo

Den a rok narození

Délka

číslo pojistovny

Den přijetí

Obvod hlavy

Mašková Pavla

Odkud

Obvod hrudníku

Výživa 16/6 MIL PER OS 1:0 K:1		16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26	
17/6 J. 0.0 1:0 K:1			
18/6 J. 12 1:0 E1	19/6 J. 12 1:0 E1		
19/6 J. 12 1:0 E1	20/6 J. 12 1:0 E1		
21/6 J. 12 1:0 E1	22/6 J. 12 1:0 E1		
23/6 J. 12 1:0 E1	24/6 J. 12 1:0 E1		
25/6 J. 12 1:0 E1	26/6 J. 12 1:0 E1		
27/6 J. 12 1:0 E1	28/6 J. 12 1:0 E1		
29/6 J. 12 1:0 E1	30/6 J. 12 1:0 E1		
31/6 J. 12 1:0 E1	32/6 J. 12 1:0 E1		
33/6 J. 12 1:0 E1	34/6 J. 12 1:0 E1		
35/6 J. 12 1:0 E1	36/6 J. 12 1:0 E1		
37/6 J. 12 1:0 E1	38/6 J. 12 1:0 E1		
39/6 J. 12 1:0 E1	40/6 J. 12 1:0 E1		
41/6 J. 12 1:0 E1	42/6 J. 12 1:0 E1		
43/6 J. 12 1:0 E1	44/6 J. 12 1:0 E1		
45/6 J. 12 1:0 E1	46/6 J. 12 1:0 E1		
47/6 J. 12 1:0 E1	48/6 J. 12 1:0 E1		
49/6 J. 12 1:0 E1	50/6 J. 12 1:0 E1		
51/6 J. 12 1:0 E1	52/6 J. 12 1:0 E1		
53/6 J. 12 1:0 E1	54/6 J. 12 1:0 E1		
55/6 J. 12 1:0 E1	56/6 J. 12 1:0 E1		
57/6 J. 12 1:0 E1	58/6 J. 12 1:0 E1		
59/6 J. 12 1:0 E1	60/6 J. 12 1:0 E1		
61/6 J. 12 1:0 E1	62/6 J. 12 1:0 E1		
63/6 J. 12 1:0 E1	64/6 J. 12 1:0 E1		
65/6 J. 12 1:0 E1	66/6 J. 12 1:0 E1		
67/6 J. 12 1:0 E1	68/6 J. 12 1:0 E1		
69/6 J. 12 1:0 E1	70/6 J. 12 1:0 E1		
71/6 J. 12 1:0 E1	72/6 J. 12 1:0 E1		
73/6 J. 12 1:0 E1	74/6 J. 12 1:0 E1		
75/6 J. 12 1:0 E1	76/6 J. 12 1:0 E1		
77/6 J. 12 1:0 E1	78/6 J. 12 1:0 E1		
79/6 J. 12 1:0 E1	80/6 J. 12 1:0 E1		
81/6 J. 12 1:0 E1	82/6 J. 12 1:0 E1		
83/6 J. 12 1:0 E1	84/6 J. 12 1:0 E1		
85/6 J. 12 1:0 E1	86/6 J. 12 1:0 E1		
87/6 J. 12 1:0 E1	88/6 J. 12 1:0 E1		
89/6 J. 12 1:0 E1	90/6 J. 12 1:0 E1		
91/6 J. 12 1:0 E1	92/6 J. 12 1:0 E1		
93/6 J. 12 1:0 E1	94/6 J. 12 1:0 E1		
95/6 J. 12 1:0 E1	96/6 J. 12 1:0 E1		
97/6 J. 12 1:0 E1	98/6 J. 12 1:0 E1		
99/6 J. 12 1:0 E1	100/6 J. 12 1:0 E1		

Teplotní lístek č.

Jméno dítěte Štípek
 Den a rok narození 16. 10. 2011
 Den přijetí
 Odkud

Váha při narození
 Délka
 Obvod hlavy
 Obvod hrudníku

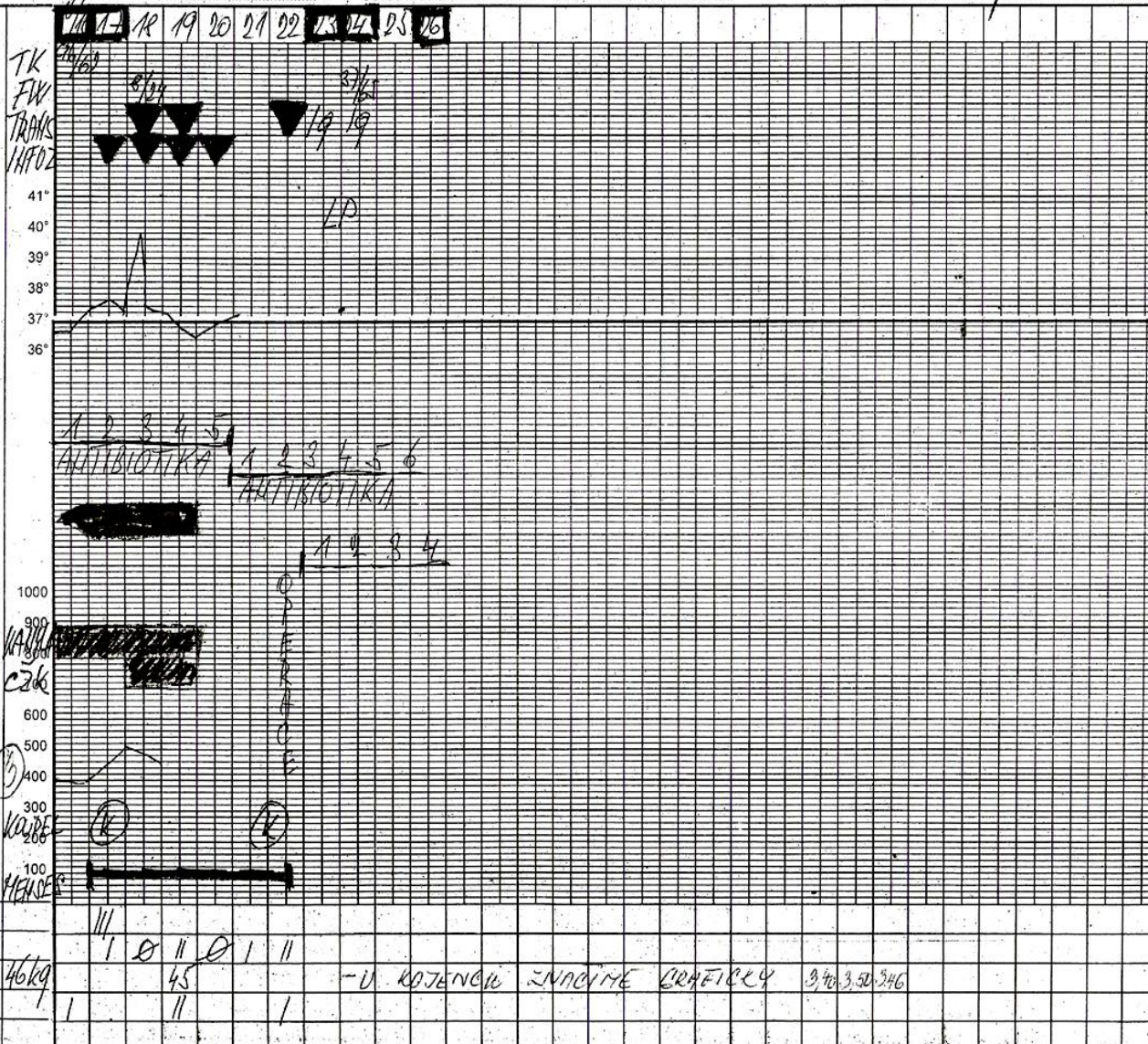
rodné číslo: 102140 sestry
 číslo pojistovny: číslo právnika

Zatímní diagnóza

Výživa

DIET: dieta
D + K + I

VŠETŘENÍ LE
LEKÁRE

Zvracení

Stolice

HMOTNOST
POMOCOVÁHÍ

46 kg

- U KOJENCŮ ZVNOJNĚ GRAFICKY 340, 350, 346

VÝŠKA

VÝŠKA

DOSPĚLÝ:

- pacient obvykle svou výšku zná, stačí ji zaznamenat
- pokud ne, použijeme výsuvnou míru anebo páskovou míru zapisujeme v cm (např. 179 cm)

VÝŠKA

DĚTI:

- menší děti měříme vleže páskovou mírou nebo korýtkovou mírou (plena)
- větší děti měříme ve stoje mírou připevněnou ke zdi anebo výsuvnou mírou

OBVOD HLAVIČKY

- důležitým ukazatelem vývoje mozku
- novorozenec - 34 cm, v 6 měsících - 46 cm
- měří se nad obočím, nad ušními boltci a největším vyklenutím týlu
- měří se pásovou mírou

OBVOD HRUDNÍKU

- měří se pásovou mírou ve výši prsních bradavek
- novorozenec 32 – 34 cm
- 1 rok 48 cm

BMI – BODY MASS INDEX

- index tělesné hmotnosti: hodnota vypočtená podle vzorce:

$$\text{BMI} = \frac{\text{hmotnost (kg)}}{\text{výška}^2 \text{ (m)}}$$

BMI – BODY MASS INDEX

BMI	KATEGORIE	ZDRAVOTNÍ RIZIKA
méně než 18,5	podváha	vysoká
18,5 – 24,9	norma	minimální
25 – 29,9	nadváha	nízká až lehce vyšší
30 – 34,9	obezita 1. stupně	zvýšená
35 – 39,9	obezita 2. stupně	vysoká
40 a více	obezita 3. stupně	velmi vysoká

DOMÁCÍ ÚKOL:

Zjistěte BMI - sobě

- mamince
- tatínkovi
- sourozenci nebo jiné osobě v rodině

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

1. VELEMÍNSKÝ, Miloš a kolektiv. *Klinická propedeutika pro studující ZSF JU*, 2.vyd. Jihočeský Inzert Express, 2003. ISBN 80-7040-600-3

OBRÁZKY :

1.,2.,3.,4.,5.,6.,7. Levné Váhy. CZ: Lékařské váhy [online]. [cit. 2012-09-05]. Dostupný na WWW: <http://www.levnevahy.cz/lekarske-vahy?order=&sort=&part=1>

8., 9., 10., 11. teplotní tabulky